

Slovenski dom

Stev. 148.

V Ljubljani, ponedeljek 4. julija 1938.

Leto III

Po veličastnih manifestacijah mladinskih dni v Ljubljani: Zahvala vodstva slovenskih fantov in deklet

Zveza fantovskih odsekov in Vodstvo deklinskih krožkov v Ljubljani izrekata v imeu vsega svojega organiziranega članstva slovenske mladine najtoplejšo zahvalo vsem ki so pripomogli, da je mednarodni mladinski tabor v Ljubljani tako lepo uspel.

V prvi vrsti smo dolžni najvdanejšo zahvalo visokemu pokrovitelju tabora Nj. Vel. kralju Petru II., Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu, ki je zastopal visokega pokrovitelja, in Nj. Vis. kneginji Olgji, ki sta osebno počeštila tabor.

Iskreno se zahvaljujemo tudi visokemu častnemu predsedstvu tabora, v katerega so blagovolili vstopiti gg. ministrski predsednik dr. Milan Stojadinović, notranji minister dr. Anton Korošec, prometni minister dr. Mehmed Spaho, minister dr. Miha Krek, minister za vojsko in mornarico general Ljubomir Marič, minister za telesno vzgojo dr. Miletič, ban dravske banovine dr. Marko Natlačen, škof ljubljanski dr. Gregorij Rož-

man, škof mariborski dr. Ivan J. Tomažič, župan tabornega mesta Ljubljane ter gostitelj dr. Jure Adlešič, češkoslovaški minister msgr. Šramek, podpredsednik češkega Orla g. Leiner in predsednik francoske mladinske telovadne zveze in predsednik mednarodne zveze katoliških telovadnih društev M. Hébrard.

Veliko zahvalo smo dolžni pripravljalnemu odboru za naporno in požrtvovalno delo.

Da se je mogla vsa ogromna množica udeležencev zbrati in razviti brez vsake nezdge, gre zahvala prometnemu ministru, ljubljanski železniški upravi, njenemu uradništvu, ki je žrtvovalo svoj prosti čas, dalje vodstvu in uslužbencem ljubljanske in drugih postaj, kakor tudi vsemu vlakosprememnemu osebju in uslužbencem na progah.

Vzorni službi in požrtvovalnemu naporu policije, zdravstvene službe, rediteljem in skavtom se zahvaljujemo za njihov na-

porni in nesebični trud, da se je kljub navalu velikih ljudskih množic povsod vzdrževal najlepši red in da so se preprečile vse nezdge.

V veliko pomoč so bili avtomobili, ki so jih razni dobrotljivi lastniki stavili brezplačno na razpolago.

S hvaležno zadovoljnostjo ugotavljamo, da so se hišni posestniki odzvali našemu pozivu in da so na čast naši mladini in številnim dragim gostom iz tujine okrasili hiše z zastavami.

Zahvaljujemo se vsem, ki so prevzeli težko službo, da mladinski tabor okrase z zelenjem in cvetjem.

Iskrena zahvala vsem darovalcem lepih nagrad, s katerimi smo naši mladini dali novih pobud za nadaljnje delo.

Globoko zahvalo izrekamo vsem udeležencem tabora in posebej vsem sodelujočim bratom in sestram. Bog živi!

Vesti 4. julija

Brazilijski vojni minister general Montero in zunanji minister Aranja sta odstopila, ker so trije višji častniki iz vojnega ministertva pobegnili v nemško poslatništvo iz strahu, da jih ne bi oblasti prijele zaradi sodelovanja pri pripravah za nedavni desničarski upor. Zaradi tega dogodka je v brazilijski prestolnici izbruhnil velik skandal.

Češki Sokoli z Dunaja morajo na zahtevo nemške vlade pri obhodih v Pragi in pri nastopu nositi poleg društvenih zastav tudi prapor s kljukastim križem.

Sovjetska vlada zanika vesti o begu generala Smoloviča k Japoncem.

Načelnik poljskega generalnega štaba general Stahijevič je z letalom dopotoval na Finsko, kjer bo imel važne razgovore s finskiimi vojaškimi krogi.

12 hitlerjevskih komisarjev, ki so jih po priključitvi Avstrije k Nemčiji postavili zasebnim podjetjem, so na zapoved Hitlerjevega namestnika Brückla zaprli, ker so jim dokazali ponesverbe in korupcijo.

Grška vojna mornarica bo v jeseni obiskala Malto in s tem vrnila lanski obisk angleške mornarice na Grskem.

Angleški zastopnik pri nacionalistični vladi Hutson se mudi v Londonu in ni znano, kdaj se bo vrnil na svoje službeno mesto.

Pet milijonov mark podpore oškodovancem po vremenskih neizodah na Štajerskem je odobrila nemški finančni minister.

Na Capriju bodo začeli izkopavati ostanke tako imenovane Jupitrove vile, v kateri sta preživela zadnje dni cesarja Avgusta in Tiberija. Vila velja za najlepšo stavbo tedanjih časov.

Skupne vojaške vaje angleške mornarice, vojske in letalstva bodo od 20. do 23. julija in naj pokažejo svetu, koliko je vredna angleška obalna obramba.

Angleško-nemški sporazum o bivših avstrijskih dolgovih bo po poročilih nemških listov služil za vzgled sporazumov, ki jih bo o tej zadevi sklenila Nemčija z drugimi državami.

Sporazum o plačilne mprometu sta sklenili Švica in Nemčija.

Deset ljudi je ubila strela med nevihto v mali vasi v poljskem Polesiu.

Vojno sodišče v Bukarešti je obsodilo na dve leti ječe inženirja Petra Capra zaradi ponesverb, ki jih je naredil kot ravnatelj neke romunske državne letalske tovarne. Capra je sin ene najbolj znanih romunskih bogataških rodbin.

98 novih bojnih letal, tako imenovanih »letališč trdnjav«, bodo začeli graditi v Ameriki. Letala bodo najpopolnejša, kar jih svet pozna.

Letošnja žetev v Italiji bo dobra, ponekod celo boljša kakor lansko leto, s čimer bo zelo pomagano italijanskemu kmetu.

31 komunistov je obsodilo na ječo romunsko sodišče v Galaču.

Vodja čeških Nemcev se je sestal s Hitlerjem v komisarjem za Avstrijo Burekelom in drugimi narodno socialističnimi prvaki, kar priča o tem, da se češki Nemci ne morejo pritoževati zaradi premajhne svobode.

Vojno sodišče v Bukarešti je obsodilo na daljše zaporne kazni in hude globe več voditeljev železne garde, med njimi kneza Canta Tuzena, ki je pa v tujini.

3780 političnih kaznjencev je v avstrijskih koncentracijskih taboriščih; to je seveda uradna številka, ki jo je povedal pokrajinski voditelj Burekel.

Nove demonstracije so bile v litvanskem pristanišču Klaipedi ob prihodu nemškega parnika »Dance«.

100 milijonov frankov za izpolnitev naprav v zlatih rudnikih v francoskih kolonijah je določila pariška vlada.

Ceno pitni vodi so zvišali v Parizu. Kubični meter vode bo veljal od sedaj 2,20 franka.

Angleški kralj in kraljica bosta drugo leto uradno obiskala Kanado.

10.000 centov koruze je dal Mussolini albanski vladi za prehrano prebivalstva v tistih krajih, kjer je suša.

Italijanski zunanji minister grof Ciano bo obiskal predsednika poljske republike, ki se mudi na odhodu v Lovran.

Poljska ne ustanavlja zveze baltičskih držav, ki naj bi se razširila še na Romunijo ter preprečila spopad med boljševiško Rusijo in zahodnimi državami.

Predsednik Združenih držav Roosevelt je imel po radiu govor, v katerem se je izrekel proti starim strankam, češ da razlike med njimi niso več bistvene in da bodo stranke v kratkem izgubile vse pomen.

Japonski vojni minister general Ugaki je izjavil častnikarjem, da bo izdal nekaj odločilnih ukrepov, če se bo izkazalo, da dosedanja mobilizacija na Japonskem ni zadostna za končno zmago. To se pravi, da bo Japonska odredila splošno mobilizacijo.

25 mladih grških komunistov so prijeli v Atenah. Bili so to največini študentje z akademije za telesno vzgojo. Vse so obsodili na leto dni konfinacije.

62 držav se udeležuje svetovnega kongresa prosvetno zabavnih organizacij v Milani.

Pol ure jugoslovanske glasbe bo oddajala odslej vsak večer rimska kratkovalovna postaja 2 RO in postaja v Bariu. Prvič se je to zgodilo v soboto zvečer. Za začetek teh oddaj je imel naš poslanik v Rimu Hristič slavnostni nagovor.

Amerika je z nezaupanjem sprejela sporazum med Nemčijo in Anglijo glede bivših avstrijskih dolgov. Ameriški krogi poudarjajo, da Nemčija še ni odgovorila na ameriško »spomenico« o tem vprašanju.

Bivši nemški bojovniki potujejo po Poljskem, kjer jih povsod slovesno sprejemajo. Včeraj so se mudili v Varšavi.

Denar bo razvrednotila v kratkem Mehika, da bi si pomagala od udarcev, katere ji je prizadelo razlaščenje petrolejskih vrelcev ter gospodarski spor, ki je zaradi tega izbruhnil med Mehiko ter Anglijo in Ameriko.

Anglija je zadovoljna s sporazumom med Francijo in Turčijo, poroča angleška agencija Reuter.

Potniško letalo je treščilo na tla blizu Belfasta na Irskem. V razvalinah sta zgorela dva potnika.

Proslava mednarodnega združnega dne v Belgradu:

Dr. Korošec o miru, svobodi in demokraciji

Belgrad, 4. julija. Včeraj je bila v Belgradu proslava v čast mednarodnemu združnemu dnevu, ki ga praznujejo po vsem svetu. Proslavo so priredile belgrajske združne organizacije. Slovesnosti se je udeležil tudi ravnatelj Glavne združne zveze, notranji minister dr. Anton Korošec, ki je imel na zborovalce naslednji nagovor:

Bratje združniki! Danes po vsem svetu govorijo združniki o enem in istem predmetu: o miru, svobodi in demokraciji. Velike so te besede mir, svoboda in demokracija.

Ob tej priliki se spominjam dogodka iz svojih mladih let, ko sem naredil svoj prvi korak v politično življenje. Napovedal sem v nekem malem mestecu, ki je imelo agrarno-industrijsko okolje, politični sestanek. — Ko sem prišel v to mesto, me je čakala precej velika skupina ljudi na kraju, kjer je bil napovedan shod. En del te skupine je po mojem mnenju navdušeno vzklikal: Živio dr. Korošec! Ker ni bilo moše politično oko niti malo izvežbano, sem odšel k tej skupini ljudi, da jo pozdravim, ker sem po vzklikih smatral, da mi je najbližja. Ko pa sem prišel v njeno bližino, sem dobil po nosu, po hrbtu in pod rebra, da sem nekaj dni moral bolehati zaradi njihovega navdušenja.

Tedaj sem si zapomnil, da ta vzklik Živio!

ne pomeni vselej odobravanja in simpatij in da bi me takšni vzkliki mogli pustiti drugje hladnokrvnega do dna srea.

Danes govorimo združniki o miru, svobodi in demokraciji. Ako govorimo o miru, mislimo na notranji mir vsake države in vsakega naroda. Zato ne delamo kot združniki tako kakor oni, ki govorijo o miru, a v resnici le hujskajo narode. Mi ne mislimo samo na svobodo za narod, temveč mislimo tudi na svobodo zase. Ne zahtevamo demokracije kot združniki samo za narod, temveč zahtevamo zase isto svobodo in isto demokracijo kakor za državo in narod. Mir, svoboda in demokracija niso danes zaključeni in neomejeni pojmi, pač pa mi združniki izpovedujemo načelo, da je onim narodom mir, svoboda in demokracija v korist, pri katerih pravica in ljubezen uravnava mir, svobodo in demokracijo.

V tem smislu bodo govorili združniki po vsem svetu. V tem smislu bomo tudi mi danes govorili, in veseli me, da vas je toliko. S tem vas bratje združniki pozdravljam in začenjam današnjo skupščino.

G. minister dr. Korošec je nato izrazil še veliko veselje, da vidi zbranih toliko združnikov in sporočil vsem svoj pozdrav. Za njim je govorilo še več govornikov, na kar je bila sprejeta resolucija, v kateri se združniki zavzemajo za mir.

Dr. Stojadinović v Skoplju

Skoplje, 3. julija. AA. Skoplje je včeraj prišerno in navdušeno sprejelo predsednika ministrskega sveta dr. Milana Stojadinovića. Vse mesto je bilo v zastavih. Na ulicah je bilo zbranih okoli 10.000 ljudi. Na glavnih mestih so bili postavljeni lepo okrašeni slavaloki z napisom »Dobrodošli!« Po leg Skopljanec so se sprejemali predsednika vlade dr. Stojadinovića udeležili tudi najuglednejši predstavniki iz drugih krajev Južne Srbije. Zbrani so bili skoraj vsi poslanci iz teh krajev.

Sprejem v Skoplju je bil veličasten. Ogromne množice ljudstva so bile zbrane na postaji. V vrsti so stali železničarji z zastavo. Na postaji so se zbrali ban Novaković in vsi načelniki banske uprave, konzularni zbor mestni predstavniki ter zastopniki veroizpovedi kakor tudi množičnih ustanov in korporacij. Med drugim je pri tem sprejemu sodelovalo tudi združenje bojnikov iz

Skoplja in okolice, ki so nosili svoja vojaška odlikovanja na prsih. Predsedniku vlade je zbrana množica ljudstva priredila prirčne in dolgotrajne ovacije, ki so trajale nekaj minut. V sprejstvu finančnega ministra dr. Dušana Letice, ministrov Bogoljuba Kujundžića, dr. Mihe Kreka, dr. Vrbanića, Dobrivoja Stošovića in Dimitrija Magaraševića, je predsednik vlade poslušal pozdravni govor predsednika skopljanske občine. Zatem se je predsednik vlade pozdravil z mestnimi predstavniki ter zastopniki posameznih korporacij in združenj, ki so ga prišli pozdraviti. Dr. Stojadinović se je s svojim sprejemom nato podal skozi gost špalar mladine, ki je navdušeno vzklikala predsedniku vlade, na bansko upravo, kjer so ga pričakovali vsi uradniki. Odhod pa se je odspel na kraj, kjer so blagoslovili temeljni kamen za palačo nove banske uprave v Skoplju.

„Rdeči netilci požara“

Varšava, 4. julija. AA. (Pat.) »Express Po-rany« objavlja članek pod naslovom »Rdeči netilci požara«, v katerem razpravlja o vlogi Moskve v mednarodnem položaju in pravi s tem v zvezi, da rdeči agenti sedaj največ delujejo v Španiji. Tam se je tudi rodila misel o bombardiranju italijanskih mest, vendar pa je republikanska vlada v Španiji uvidela, da je to nesmisel. Tak napad bi takoj potegnil italijanske in nemške vojne sile v borbo proti rdeči Španiji. Njuno posredovanje bi bilo tako obsežno, da bi ta vojna trajala samo dva dni. Zato se mora Barcelona odrei sličnim navodilom iz Moskve.

Kolera in povodnji na Kitajskem

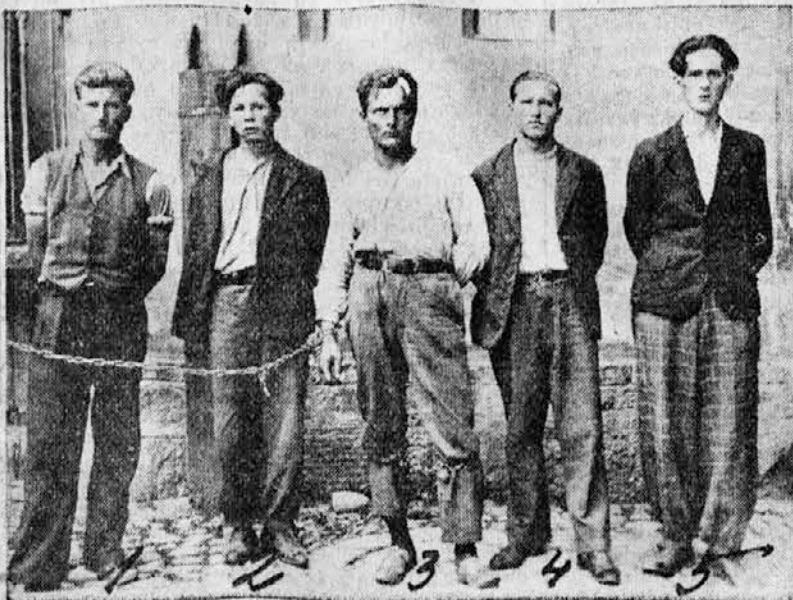
Peiping, 4. julija. AA. (Reuter.) Reka Jangce je sedaj dosegla vrh zaščitnih nasipov pri Kaj-fengu in trenutno ni nevarnosti, da bi se razlila čez nasipe. Tuji, ki so v letalih potovali čez Honan, izjavljajo, da se reka še razliva čez nasipe in da Japonci nasipov niso mogli pravočasno zavarovati. Med begunci pri Kajfengu je izbruhnila epidemija kolere. Tuji misijonarji poročajo, da je na stotine mrtvih.

Širite najboljši slovenski popoldnevnik »Slov. dom«

Pintarič

in njegova zločinska tolpa v rokah pravice

Na sliki vidimo člane slovitne zločinske družbe, ki je vzbujala strah in grozo toliko časa po Stajerskem, zlasti po Dravski dolini. Na sliki stoje od leve na desno ukle-njeni Jakob Juhart, Kele Ludvik, glavar Melhior Pintarič, Franc Pintarič in Edvin Koder.

Težnje našega kmetijskega stanu:

Javne sodne dražbe naj se odpravijo

Slov. Konjice, 2. julija. Čudne misli obidejo človeka, ko bere v časopisih oglase o prodajah kmetijskih posestev. Ko pa razen tega bere še na sodiščih oklice javnih sodnih dražb kmetijskih posestev, se ne more nihče, ki mu je količkar za dobrobit našega revnega kmeta in za njegov napredek, vzdržati neke zle slutnje.

Današnji časi so za kmetiči stan še vedno najtežji, čeprav je gospodarska kriza že nekako preko vrhunce. Priznati moramo — in to se povsod čuti — da so napočile nove razmere. Veliko koristi kmetu njegova organizacija. Zdi se pa, da se vse nekako prepočasi napreduje iz več vzrokov. Dokler ne dobimo širokih gospodarskih samouprav, dotlej bodo sleherni prizadevanja za popolno ozdravitev slovenskega kmetijskega gospodarstva le delno uspešna.

Naš kmet je prezadolžen. Zakon o likvidaciji kmetijskih dolgov je prinesel na to področje velike dobrine, vendar pa kljub vsem olajšavam mnogi kmetje ne bodo mogli vsega plačati, ker nimajo denarja. Ker pa zakon dovoljuje tudi prisilno dražbo nepremičnin v primeru neplačila obrokev, se danes mnogo prizadetih resnično boji, da bodo morali nekako z družino v svoje zemlje. Česta in koča grozita tudi dozdalej še premožnejšim kmetom.

tom. V tem je ravno vsa tragika kmetov, ki ne morejo kriti dolgov. Zato ponovno poudarjamo, da postavka o možnosti prisilne prodaje v zakonu zelo neugodno vpliva na kmete, ki so v budnih finančnih stiskah in ki se niso po svoji malomarnosti zadolžili.

Prav zadnje čase zahtevajo na raznih taborih kmetiči ljudje za svoj stan vse možnosti za gospodarski razmah. Kmetje hočejo varnosti. Dokler nima kmet prave podlage za smoteno gospodarstvo, toliko časa tudi ne bo mogel poravnati dolgov. Kmetu je treba obstoj zagotoviti. Rubežni so na dnevnem redu. Ustavijo naj se vsi dražbeni postopki na naših kmetijskih posestvih, ker je že dovolj siromakov-viničarjev in bajtarjev, bivših kmetov, ki se skoro ne morejo preživljati, ker je delavstva že preveč. Kmetije se navadno kopičijo v rokah denarno močnih. Zato so javne dražbe kmetij v teh težkih časih, ko bi morale biti te kmetije nasprotno z vsemi sredstvi zaščitene, najzlastnejše dejstvo.

Mislamo, da bi bilo ukinjenje dražbenih postopkov vsaj za kakšnih pet let velikopotezno in koristno dejanje. Prepričani smo namreč, da ne bo v tem času nobenemu upniku šlo tako hudo, kot kmetiči družini, ki bi morala s kmetije.

Razbojnik Pintarič in njegova tolpa

Stevilo njegovih aretiranih prijateljev in pomagačev se neprestano množi

Na poveljstvu orožniške čete v Mariboru imajo zanimive goste, pred katerimi je še zadnje dni vse severni del Slovenije trepetal. Razbojnik Melhior Pintarič je dobil družino, ki se vsak dan veča. Njegove prijatelje, pajdaše in poslovnostovariše, ki so od njega kupovali ukraden plen, prijemajo orožniki povsod ter jih vodijo v Maribor, kjer se vrše že nekaj dni na poveljstvu orožniške čete zasliševanja pod vodstvom poveljnika kapitana Mavrica. Vsi Pintaričevi razbojniški tovariši so že v tej družbi, manjka samo še glavni in eden najbolj nevarnih — Jožef Koder iz Rač. Poleg Pintariča so to: 21letni Jakob Juhart, 16letni Ludvik Kelc, 28letni Franc Majerčič in 22letni Kodrov brat Edvin Koder. Močno so zastraženi in zvezani, zlasti Pintarič, ki ima vedno zvezane roke na hrbtu, zvezane noge, poleg tega pa je s posebno verigo priklenjen k postelji. Stražijo jih orožniki noč in dan. Nekatere so danes poslali prenočevati v mariborsko jetnišnico, ker na poveljstvu čete nimajo zanje več prostora. Ta tolpa

spada med najnevarnejše rokovnjaške družbe

ki so se zadnja leta udeleževale v Sloveniji. Sicer so nastopali v naših krajih razbojniki z večjim številom zločinov na vesti, vendar so delovali ti vsaki za sebe, dočim je pokazal Pintarič neverjeten talent za organizacijo. Zbral je okrog sebe družbo mladih umovincev in pridanih, poleg tega pa si je znal pridobiti še velik krog prijateljev, ki so mu prodajali municijo, dajali zavetje in hrano, od njega pa so kupovali za majhen denar njegov roparski plen. Le na ta način je bilo mogoče, da se je Pintarič uspešno tako dolgo lahko skrival.

V Betnavskem gozdu pri Mariboru

Je bil sedež teh gangsterjev, a gozd si je pridobil že žalosten sloves, ker se v njem skrivajo vsi taki plitki, ki si ne upajo v mesto iz strahu pred policijo. Gozd sicer ni velik, je pa zelo gosto zaraščen ter nudi idealna skrivališča raznim potepuhom, ki se drže raje stranskih poti, kakor pa ceste. Prenočišče imajo poleti kar v gozdu, v slabem vremenu pa ga najdejo na radvanjskih šupah in hlevih. Okoliške orožniške postaje so z delom tako obremenjene, da gozda in njegovih skrivnostnih prebivalcev ne morejo stalno nadzorovati.

Pintarič — morilec posestnika Ačka

Preiskava spravlja na dan zanimive reči. Pintarič je skušal svoja dejanja zelo olepšati, pa je zatrejal, da ni on ustrelil posestnika Ačka v Kalšah, ampak njegov pajdaš Jožef Koder. Sedaj pa je bila zaslišana tudi vdova ustreljenega Ačka. Ta je odločno potrdila, da je oddal smrtni strel na njenega moža sam Pintarič. Ko so Pintariču njegovo izjavo povedali, je dejal: »Saj je vseeno, česa me obdolžite, po razpravi se bom itak sam obesil.«

Koder ukradel 26.000 din

Jožef Koder se še vedno uspešno skriva, dasi ga iščejo orožniki z vso vmeno. Njegov brat Edvin, ki je bil zaposlen v tovarni Kovina na Tezmem ter je sedaj aretiran, ker je dobavljala Pintariču municijo za njegove pištole, je izdal zanimivo skrivnost: Pred mesecem dni je bil v Račah ukraden posestniku Greifu ogromen znesek 26.000 dinarjev. Greif je ta denar dvignil v hranilnici, ker ga je pripravil kot doto svoji hčerki ter ga je hranil doma v omari. Nekaj dni pred poroko pa je bilo vlomljeno v omario in denar je izginil. Edvin Koder je sedaj izdal, da je ta denar ukradel njegov brat Jožef. Edvinu je tat dal od plena 2000 din. Koder je začel pisati iz svojega skrivališča grozilna pisma. Iz Rač nam poročajo, da je pisal tamošnjim orožnikom, da bo sebe sam ustrelil, prej pa bodo šli pred njim v grob še trije drugi: bivši orožniški poveljnik v Račah Hirš, ki ga mora imeti Koder posebno v želodec, ter dva orožnika račke postaje.

Zlato uro za 100 din

Mariborski orožniki so danes odšli s člani tolpe v okolico k ljudem, ki so od razbojnikov kupovali nakradeno blago. Razbojniki so imeli celo vrsto takih odjemalcev, prodajali pa so ukradene stvari po neverjetno nizki ceni. Tako je Pintarič prodal neki osebi v Račah zlato uro z verzičjo za 100 din. Seveda se lastnik te ure ni dolgo veselil dobre kupčije. Danes so ga aretirali, ker je kupoval ukradeno blago, uro pa so mu zaplenili. Zanimive podrobnosti prihajajo na dan tudi glede dobaviteljev municije. Poleg Edvina Kodra je bil aretiran še neki Hauptman iz Tezna. Tega je pošiljal Koder k nekemu mariborskemu trgovcu, da je kupoval pri njem patrone za pištole. Hauptman ni imel orožnega lista, pa je streljivo vseeno dobival.

Uspeh češnjevega dne v Brusnicah

III. češnjevi dan dne 26. junija 1938 je odlično uspel. Predsednik podružnice Marjane je pri sprejemu pozdravil zastopnika kraljevske banke uprave g. inšpektorja Franca Kafola, okrajnega glavarja g. Vidmarja, okrajnega kmet. referenta Malaska in njegovega pomočnika Filipiča, zastopnika kmetijske šole na Grmu g. Flega in prefekta g. prof. Mavčeca, referenta Sitarja in šolskega nadzornika Skebeto. Učenka Martina Pavlinova je deklamirala priložnostno pesem, pevski zbor pa je zapel pozdravno himno. Nato so se gostje, med njimi 40 gojencev kmetijske šole in številno občinstvo, podali v šolsko poslopje, kjer je bila imenitno aranžirana razstava brusniških hrustavk. Po govornih, ki so izvenili v slavospev brusniški hrustavki, je otvoril zastopnik kraljevske banke uprave g. inšp. Kafol razstavo. V drugi sobi se bil češnjevi sejem, kjer si dobil poceni krasne češnje, brusniške hrustavke. Zvečer pa je avto odpeljal razstavno blago v Ljubljano in v ponedeljek jutraj je krasni sad razveselil ljubljance.

80 lastno odgovornost domov, naj se v nekaj dneh popravi in odpotuje.

Mesec dni pozneje se je vrnila v bolnišnico.

Medtem sem bil jaz proti njeni volji pisal Kaminckemu, komisarju za ljudsko zdravje. Razložil sem mu, kako je s to nesrečnico in pa, kako so z njo ravnali v bolnišnici.

Ko je prišla Zofija spet v bolnišnico, jo je prvi zdravnik poklical k sebi in jo očitil z jezimi besedami pritožbo, ki jo je baje pisala Kaminckemu.

Odgovorila mu je, da ne ve o tem ničesar, toda izgovor ji ni nič pomagal. Doktor je dejal, da je ona odgovorna za pritožbo.

Nazadnje ji je dejal:

»Zdravili te bomo tu pod pogojem, če pišeš tovarišu Kaminckemu, da si ugotovila od zadnjega bivanja tu veliko izboljšanje v zdravstveni službi in da si popolnoma zadovoljna.«

A Zofija je se bala, da je to pismo samo preteza, pod katero bodo z njo ravnali še slabše, kakor so prej. Zato je sklenila, da pojde na polikliniko in da se bo zdravila tam. Ostala je na polikliniki in se tam zdravila devet dni na svoje stroške, a ni nikdar več bila trdnega zdrava.

Zdravniki in strežniki se popolnoma nič niso menili za blagor bolnikov in se brigali za svojo nalogo. Ni težko ugotoviti, zakaj je tako. Zdravniki so dobivali na mesec 250 rubljev plače. Ker je ta znesek premajhen, da bi bil mogel človek z njim živeti v Moskvi, so bili prisiljeni loviti se za zasebnimi pacienti, ko so končali uradno službo. Takih dopolnilnih virov za dohodek pa so si mogli preskrbeti samo najvišji uradniki, specialisti, tehniki, spekulant in drugi.

Mednarodni šahovski turnir v Harzburgu

fik pred koncem Pirc prepričevalno vodi

Harzburg, 3. julija.

Naš mojster v šahu Vasja Pirc ima letos zares srečno leto. Po velikem uspehu v Lodzu, kjer si je priboril prvo mesto, se mu zdaj obeta nič manjša zmaga na mednarodnem šahovskem turnirju v Harzburgu v Nemčiji, kjer konkurenca tudi ni tako brezpomembna. Tega turnirja se udeležuje deset igralcev, med katerimi je tudi nekaj zelo svetlih imen kot Elisaskes, Bogoljubov in nemški prvak Kieniger. Dozdaj je bilo na tem turnirju odigranih še sedem kol in manjkata torej samo še dve. Naš mojster Vasja Pirc se je že takoj v začetku postavil na čelo tabele in ves čas vodi. Zdi se da je odlično razpoložen, saj si je v šestem kolu izvojeval sijajno zmago celo nad odličnim Elisaskesom, brez večje težave pa si je pisal cele ali vsaj po pol točke pri drugih, zgubil pa dozdaj še ni nobene partije. Proti Elisaskesu je prišel Pirc že takoj v začetku igre v prednost, ki se je le še stopnjevala in mu zagotovila prepričevalno zmago. S to zmago si je Pirc avto naskok povzval za celo točko. Po tem kolu piše celo nemško časopisje, da vodi naš mojster z jasno premočjo. Stanje po šestem kolu je bilo torej: Pirc 5, Kieniger 4, Bogoljubov 3 (1), Elisaskes, Heinicke in Lokvenc 3, Petrov 2 in pol (2), Sämisch 2 in pol, Richter 2 (1) in Preusse 0.

2. julija so udeleženci tega turnirja odigrali sedmo kolo. Odločena je bila samo igra med Berlinčanom Sämischem in njegovim rojakom Richterjem in sicer v korist prvega. Vse ostale partije so se končale z remijem. Pirc je v tem kolu igral z Letoncem Petrovim. V španeki igri sta se v 30. potezi zedinila za remis.

Stanje po 7. kolu je torej naslednje: Pirc 5 in pol Kieniger 4 in pol, Bogoljubov 3 in pol (1), Sämisch, Elisaskes, Heinicke in Lokvenc 3 in pol, Petrov 3 (2), Richter 2 (1) in Preusse pol točke. Po tem stanju našemu mojstru ne bo več težko obdržati do konca prvega mesta in si tako tudi na tem turnirju izvojevali prvenstvo. Zadoštuje mu že, če oboje ostali igri samo še remizira. Če njegov najmočnejši tekmeec nemški prvak Kieniger tudi oboje ostali partiji dobi, more s Pircem šele deliti prvo mesto.

Nova gimnazija v Skoplju

Belgrad, 3. julija. AA. O priliki blagoslovitve temeljnega kamna za novo zgradbo ženske realne gimnazije v Skoplju je imel prosvetni minister Dimitrij Magarašević govor, v katerem je med drugim dejal: Naši širši javnosti, ki z nekoliko večjim zanimanjem spremlja gospodarski razvoj naše države, ni dovolj znano, kako poleg organiziranega in smiselno načrtnega dela za gospodarski procvit našega naroda vzporedno, skoraj neslišno napreduje tudi kulturno prosvetno življenje našega naroda. Ne samo, da je naši širši javnosti manj znan notranji razvoj in napredek naših prosvetnih in kulturnih, narodnih in državnih ustanov, pač pa ta širša javnost tudi, in v celoti in pregledno obveščena o zunanjih organizaciji tega dela našega narodnega življenja.

Danes, ko blagoslovljamo v carskem Skoplju temeljni kamen za novo zgradbo ženske realne gimnazije, ki nosi ime vzvišene kraljice Marije, vidimo iz bližje perspektive samo našo bodočo skopljansko žensko gimnazijo in vemo morda le še, da se bo v kratkem začela graditi v Pristini nova gimnazija. Toda naša širša javnost ne ve, da je bila v zadnjih treh letih na tem polju našega prosvetnega življenja, to je za potrebe srednjih šol po vsej državi izvedena cela vrsta del za zgraditev gimnazijskih poslopij in to poleg tega, kar je bilo že izvršeno in kar se bo v prihodnjem šolskem letu začelo graditi. Potrebno je danes naglasiti, da je bilo v zadnjih 3 letih zgrajenih 13 gimnazijskih poslopij po vseh delih naše države, da se gradi prav zdaj še sedem novih gimnazijskih zgradb, ter da je pripravljeno vse potrebno za graditev novih osmih srednjoškolijskih poslopij. Moremo reči, da bo štiriletni delovni načrt dal 28 novih gimnazijskih poslopij naši narodni prosveti in naši srednješkolski mladini. To so dejstva, ki so vezana na tri delavna leta. V treh letih do sedaj še ni bilo nikoli toliko storjenega.

Med ameriški Slovenci

V tovarni v Amherstburgu, Ont. Kanada, se je smrtno ponesrečil rojak Jožef Hočvar, star 33 let. Doma je bil iz vasi Kopolje. V Kanadi zapušta ženo in tri majhne otroke. V domovini mater in sestro, v Clevelandu pa dve sestri.

V Clevelandu je v bolnišnici po daljši bolezni umrl rojak Matevž Zakrajšek v starosti 51 let. Doma je bil iz Nove vasi pri Blokah in je prišel v Ameriko pred 26 leti. Zapušta žaluziočo soprogo in sestro, v stari domovini pa dve sestri.

V Pueblo je umrla mlada žena Pavla Prijatelj roj. Papež, članica društva KSKJ in še drugih društev. Poročena ni bila niti eno leto. Morala je oditi na operacijo slepiča, ki se je pa ponesrečila.

V Biwabiku Minn. je mladi rojak Jožef Steblaj pred kratkim zadel s svojim avtomobilom v neki drugi avto, v katerem sta se peljali mati in hči, rodem iz Piske. Mati je bila pri tem ubita, hči pa ranjena. Poškodbe je dobil tudi rojak Steblaj in je moral v bolnišnico.

Smrtna kosa v Sheboyganu. Umrl je Jože Miheličnik, najstarejši sin Mrs. Frances Miheličnik. Podlegel je večletni bolezni vodenici, ki ga je rešila nadaljnega trpljenja. Saj je bilo vso njegovo življenje trpljenje. Bil je slep in si je s težavo služil kruh. Oče mu je umrl že pred štirimi leti.

V Ostroumovi.

Moja žena se je zdravila zaradi neke živčne bolezni v bolnišnici Ostroumovi blizu Sokolnickega parka. 30. novembra 1930, ko sem imel prost dan, sem jo šel obiskat.

Za obisk se bile določene ure od 4 do 6.

Ko sem stopil v čakalnico, sem videl, da je natlačena z moškimi in ženskami iz mesta in iz bližnjih vasi. Čakal sem, da pridem na vrsto in držal galoše v rokah. V bolnišnici je namreč veljalo določilo, da se morajo obiskovalci sezuti, da ne bi nosili blata in prahu po bolniških dvoranah. Treba je bilo pri obisku tudi obliči bel površnik, halat, da bi se izognili okuženju bolnikov in obiskovalcev. Potrpežljivo sem čakal polduro uro. Za tristo obiskovalcev ni bilo več kakor petdeset površnikov. In dočkal sem se, da je kosmat kmetič, ves živ mrčesa, oddal svoj površnik naslednjemu obiskovalcu, ne da bi ga bili prej kaj očistili.

Upanje na to obleko se mi ni prav ničesar zdelo prijazno. Sklenil sem, da poiščem ravnatelja bolnišnice. Odšel sem k njemu:

»Poglejte! Polduro uro čakam, sem sem dejal, in bi rad vedel, če je res neobhodno potrebno, da čakam tako dolgo in če res moram obleči ta halat, ki so ga nosili vse sorte ljudje. Obiskati moram osebo, ki je živčno bolna in ki leži v dvorani za živčne bolnike. Tovariš ravnatelj, ali se ti ne zdi, da so ti površniki taki, kakršni so, najboljši posrednik za okuženje. Ne utegnem več čakati. Sem tuj delavec in mislim priti v bolniško dvorano ter videti svojo ženo, ne da bi oblečel te umazane cunjice. Če mi ne daš kake čiste bluze, pojdem tja tak, kakor sem.

Požar v Šiški

Včeraj je nekoliko pred osmo uro v Kaunjski ulici med Bežigradom in Šiško začela goreti Ložarjeva vila. Požar je zanetil 26-letni visokolec A. K. iz maščevanja, ker ga ena od domačih deklet ni marala. Zadnje čase je bil fant zelo čuden in je vedno pripovedoval, da bo nekaj naredil, ker ga dekle ne mara.

Včeraj je svoj namen izvedel. Zažgal je podstrešje na treh krajih, tako da je bila takoj vsa streha v plamenu. Sosedje, ki imajo telefone, so hitro poklicali poklicne gasilce, ki so brž prišli z motorko in vsem potrebnim na kraj požara. Nato so prišli ljubljanski prostovoljni gasilci ter šišenska in druge čete. Gasenje je bilo otežkočeno, ker so hidranti precej oddaljeni od hiše, razen tega je pihal precej hud veter.

Požigalec se je sam javil policiji, nakar so ga uklenjenega odpeljali v zapore. Streha in podstrešje v vili je popolnoma uničeno. Pa tudi v prvem nadstropju je vse pokvarjeno, ker je vrla vanj voda. Škoda ni še točno določena. Hiša je bila zavarovana za 80.000 din, vendar bo z zavarovalnino škodo najbrže težko kriti.

Razpis službe cestarja

Na osnovi § 31. zakona o banški upravi razpisuje v območju okrajnega cestnega odbora v Metliki službeno mesto banovinskega cestarja in sicer za cestno progno od km 4.500 in km 7.000 banovinske ceste št. I/10 (Metlika-Crnomelj) in od km 0.000 do km 2.000 banovinske ceste št. II/331 (Preloka-Adlešiči-Podzemelj).

Posilici za to mesto morajo izpolnjevati pogoje iz čl. 2. o službenih razmerjih drž. cestarjev in njih prejemkih in ne smejo biti mlajši od 23 in ne starejši od 30 let.

Lastnoročno pisane in z banov. kolkom za 10 din kolkovane prošnje, opremljene s pravnimi in zadostno kolkovanimi prilogi (rojstni in krstni list, domovinski list, zadnje šolsko izpričevalo, dokazilo o odlusku kadrovskega roka, zdravniško spričevalo, navedeno spričevalo, potrdilo pristojnega oblastva, da niso bili obsojeni zaradi kaznivih dejanj iz koristoljubja. Morebitna dokazila o strokovni usposobljenosti je vložiti najkasneje do 31. julija 1938 pri okrajnem cestnem odboru v Metliki. — Kraljevska banška uprava dravske banovine.

Dvakrat v enem tednu toča

Slov. Konjice, 4. julija.

Naš okraj je pretekli teden dvakrat obiskala silna nevihta, združena s točo. V torek, dne 28. junija, popoldne se je preko Gorenjsavinskih hribov v naglici privlivala huda burja, ki se je pri Črešnjicah in Gornjih Slemenih spremenila v pravo pustošenje. Padala je precej gosta in kot lešniki debela toča, ki je nato klesala za konjskim gorovjem preko Sojeka, Spitaliča, Škednja, od tam pa po žiškah in perovski poljih. Veliko škodo je naredila pri žitu in drugih poljskih pridelkih ter posebno tudi po vinogradih.

V petek okoli tretje ure pa se je med dežjem vsula pri Zrečah ter bila preko Slakove in Brinjeve gore dalje proti Oplotnici in južnih pohor-skih obronkih. Tudi tod je vsem pridelkom prizadela občutna škoda, vendar pa topot ni zavzela večjega obsega.

Ljudje so prepričani, da bo letošnje poletje zelo nevarno, saj že tako zgodaj divjajo nevihte, ki v tem času res presenečajo.

Nezgoda igralke Nablocke

St. Jernej, 3. julija.

V soboto se je pripeljala v St. Jernej na oddih članica ljubljanske drame gospa Nablocka. Odločila se je tu ostati mesec dni na počitnicah. Toda že pri prihodu jo je doletela smola. Ko se je v soboto zvečer sprehajala, ji je pri »Zadružni elektrarni« spodrsnilo tako nesrečno, da si je poškodovala nogo. Zdravniško pomoč ji je nudil domači zdravnik dr. D. Reja. Želimo ji, da bi mogla kmalu zdrava uživati počitnice med nami.

V maju 1938 so narasle vloge pri slovenskih hranilnicah za 6.326.116 din. Po podatkih Zveze jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani so narasle vloge pri vseh 29 slovenskih samoupravnih hranilnicah za 6.326.116 din na 1.070.846.022. Od tega odpade na vloge na knjižice 656.488.573 (porast za 1.842.349) in na vloge v tek računu 434.357.449 (porast 4.483.767). Vloge na knjižice so narasle pri 6 hranilnicah, vloge v tek rač. pri 10 in skupne vloge tudi pri 10 hranilnicah. Število vlagateljev na knjižice je naraslo za 31 na 127.425 (porast pri 6 zavodih), v tek rač. za 54 na 6507 (porast pri 9 zavodih) in skupno število za 85 (porast pri 7 zavodih) na 133.932. Gibanje vlog je torej vedno ugodno in dokazuje, da se zaupanje vlagateljev v hranilnice in denarne zavode vrača.

Potrdila o velikosti neposrednega davka zaradi odmere šolnine. Dravska finančna direkcija v Ljubljani razglasa: Državni upokojenec in upokojenke, ki jim izplačuje pokojninske prejemke dravska finančna direkcija v Ljubljani, naj prošjo za potrdila o velikosti uslužbenkega davka, ki jih bodo potrebovali ob vpisu otrok v šolo zaradi pravilne odmere šolnine za leto 1938/1939, že v juliju ali v začetku avgusta t. l. Prošnjam, kolkovanim v 10 din, naj priloži za potrdilo kolek za 20 din, za vsak zahtevani uradni prepis potrdila pa kolek za 10 din.

Andrew Smith:
Bil sem delavec
v Sovjetski Rusiji

Ostal sem tri dni doma, stregla mi je žena, kakor mi je pač vedela in znala, ter me zdravila z domačimi pomočmi, pa sem bil spet na nogah.

Zgodba o mojem rjovenju v dispanzerju se je brž raznesla po tovarni. Delavci so me še dolgo pozdravljali z besedami:

»No, tovariš Smith, kdaj se vrneš spet v Lo. oktober? V dispanzerju je fletno, kaj?«

Primer Zofije Hornakove.

Zofija Hornak, madžarska delavka, je prišla iz New Yorka. Bila je zaposlena v delavnici za žarnice. Nekedne dne je zbolela za zapletenim vnetjem slepiča, kateremu se je pridružilo črevesno zastrupljenje.

Odvedli so jo v bolnišnico Baumann, kjer je ostala mesec dni. Način, kako so jo zdravili, kaže, kako ravna jo z bolniki po moskovskih bolnišnicah.

Njena postelja je bila iz samih desk, pokrita z drobno slamnajo. Kakor je kateri bolnik umrl, so drugega položili takoj na njegovo ležišče, ne da bi bili postelje kaj prej razkužili seveda ali da bi bili vsaj premenjali rjuhe in odeje.

Na dan po operaciji Zofije Hornakove, ko je bila ženska še čisto zana, sta prišla k njeni postelji dva strážnika, ali bolje dva bolniška delavca.

Od tu in tam

Kompletno knjižnico je ukradel in odnesel trgovski pomočnik Avram Alataras iz Belgrade. Dopolodne se je pripeljal z vozom v Novi Sad pred judovski cerkveni dom. Z vsa naglico je pobral iz knjižnice vse knjige, jih naložil na voz in se z njimi odpeljal, ne da bi ga kdo zapazil. Policija je morala za predrzno tatavo stikati več dni, dokler ga res ni našla. Fant je dejal, da je knjižnico odnesel zato, ker je bil z odborom judovskega društva sprt.

Zanimive tožbe zaradi zapuščine trgovca, ki se je oženil, ko še ni imel petnajst let, so nastale v Užicah. Spasjoje Radaković se je oženil po pravoslavni obrednosti v Darinku. Nekaj let kasneje pa se je oglasilo višje cerkveno sodišče in proglasilo ta zakon za neveljaven, ker mož v času sklepanja zakona še ni dosegel petnajst let. Zena se je kar naenkrat znašla na cesti brez vseh pravic, njen sin pa je bil označen kot nezakonski otrok, čeprav se je bil rodil v zakonu. Vsa stvar pa je postala še bolj zanimiva, ko je po 20 letih neveljavno sklenjenega zakona Spasjoje Radaković umrl. Za njegovo zapuščino so se potegovali njegovi oče, njegov brat in žena Darinka. Cerkveno in za njim apelacijsko sodišče sta bila mnenja, da je otrok iz neveljavnega zakona nezakonski in da z materjo vred nima nobene pravice do zapuščine. Ko je stvar prišla do kasacijskega sodišča, je postal preobrat. To sodišče je odločilo, da se mora smatrati Darinka za zakonito ženo in otrok za zakonskega v primeru, če Darinka ob času sklepanja svojega zakona ni vedela, da je neveljavna zakonska zveza, sklenjena z možem, ki še nima petnajst let.

2 milijona dinarjev izrednih kreditov je dobila direkcija pomorskega prometa v Splitu za popravila pristanišč poleg 5 milijonov dinarjev rednih kreditov. Izvršili bodo s tem denarjem večinoma manjša popravila, le za pristanišče na Rabu se bo porabil 1 milijon. V prvi vrsti bodo posvetili vsu pozornost pristaniščem letovskih krajev.

70 letni kmet, ki zna po več ur govoriti v verzih, živi v vasi Batinjah blizu Daruvarja. Mož se je bil sam naučil brati in pisati, obenem pa se je naučil tudi več vrst obriti. V svojem prostem času vedno pisari in kuje pesmi, od katerih so nekateri našli pot tudi med tamošnje prebivalstvo.

Zaradi zlobov govorice je ubil svojo lepo ženo mladi musliman Mušan Skembo iz Sarajeva. Še preden je šel k vojakom se je bil oženil z 18letno Bahido. Vse je bilo v redu, le poziv k vojakom ga je vznemirilo. Ko se je poslovil, je zahteval od žene, da mu ostane ta čas zvesta. Ko se je spet povrnil domov, se mu je zdelo, da se mu je žena nekoliko oddaljila. Toda zadeva se je spet pojasnila in mlada zakonca sta se poravnala. Tedaj pa so stopili na delo strupeni jeziki. Znanci so pripovedovali Mušanu verjetno in neverjetne stvari. Ko je ženo izpraševal o teh stvareh, je molčala, ker se ji je zdelo odvračati na taka natečanja odgovorjati. Ker pa zlobov govorice niso nehali delovati, so možu prihajale na uho spet hude stvari. Ko mu žena tudi ob tej priliki ni hotela ničesar odgovoriti, jo je ljubosumni mož zaklal. Pozneje je šele spoznal, da je postal žrtev zlobov govorice. Sodišče pa mu je prisodilo devet let robbije za prenapeto jezo.

Bogata tasta, ki je »skubile« svojo zeto, so prišli v Breznicah pri Požarevcu. Milorad Ilić je imel lepo hčer Ružico. Ko jo je oddal prvemu bogatemu zetu, je izluhtal poseben načrt, s katerim je zeta spravil ob vse. Najprej ga je pregovoril, naj proda vse imetje, se preseli k njemu in mu posodi tudi vse denar. Zet je bil res tako neumen in vse storil, ne da bi dobil za posojeni denar kako potrdilo. Zet je nekaj tednov kasneje je izkusil svojo neupretnost. Tast ga je enostavno posadil pred prag in ga zapodil. Komaj je opravil s prvim zetom, že so se začeli za Ružico potegovati številni snubci. Spet je sedel na limanice neki bogataš, ki je z njim stari Milorad naredil enako kakor s prvim. Šele tretji zet se mu je uprl. Jazen, da mu ne gre po načrtu, je Milorad zgrabil sekuro in oplazil zeta po glavi. Zeta so morali prepeljati v bolnišnico, zločinca — tasta — pa so vtaknili v zapor.

V dveh letih je dovršil vso gimnazijo in položil zrelostni izpit v Hraju iz Like. Fanta so dali domači izučiti za trgovskega pomočnika. Ukazalnjemu detku pa ni bilo to zadosti. Pred tremi leti se je začel učiti za gimnazijo ter se po enem letu prijavil k izpitu kar za štiri razrede. Vse je naredil z odličnim uspehom. Letos sredi leta se je prijavil k izpitu iz petega, šestega in sedmega razreda gimnazije. Tudi te je dovršil, naka se je v maju prijavil k izpitu za osmi razred in za maturo. Po končanih izpitih se bo vpisal na univerzo. Ker je odlično dovršil vse razrede in tudi zrelostni izpit, mu je ravnateljstvo belgradske gimnazije podarilo dve obleki in nekaj knjig.

Na jugoslovanski ladji »Rade«, ki je bila zadržana v Antwerpnu na Nizozemskem, je pobesnel neki mornar in ubil tri tovariše. Mrtvi so kapitan ladje Bradašić, mornarja Josip Biloković in Sima Filipić, a dva druga mornarja sta odnesla precej težke poškodbe. Šele po izvršenem grozdeju se je ostalim mornarjem posrečilo bežnoga tovariša ukrotiti.

Na zverinski način je bil včeraj popoldne v Zagrebu ubit 16 letni mehaniški vajenec Zdenko Puh. Deček je prišel popoldne v delavnico, medtem ko se je mojster odpeljal ženo na izlet. Sosedje so čuli, da je deček v začetku prepeval, kasneje pa je petje penehalo. Iz radovednosti je šel eden od sosedov pogledat v delavnico in našel vajenca na tleh mrtvega z razbito lobanjo. Poklicana komisija je ugotovila, da je zločinca usmrtil Puh s 17 vbodi z nožem in z udarcem kladi po glavi, pri čemer je Puhu počila lobanja. Sosedje so videli, da je izpred hiše odpeljal osebnim avtomobil, v katerega sta sedla dva moška. Ker je bila znana številka avtomobila, je policija vozilo kmalu iztaknila in v njem našla sledove krvi. Zvečer pa je prišel na pozorišče zločinca neki 16 letni paglavček, ki je začel zagonetno govoriti o umoru. Takoj so ga prijeli in na njegovi obleki našli polno krvavih madežev. Zločina fante ni hotel priznati izgovarjajoč se, da sta ga izvršila dva druga moška. Policija išče sedaj še ta dva udeležence pri umoru.

Kongres učiteljev vseh meščanskih šol se je začel včeraj v Sarajevu. Predsednik Rukavina je naglasil, da bi bilo treba meščanske šole prenosovati na ta način, da bi vse bolj služile praktični izobrazbi svojih učencev. Preteklo leto je bilo v vseh državah 227 meščanskih šol s 1248 oddelki, katereje obiskovalo 40.890 dijakov in dijakinj. Učiteljskih moči imajo te šole 2300. Kongres se danes nadaljuje.

Lep večer čeških in gorenjskih kmetov

Kranj, 3. julija.

Predosiljani so povabili v svojo sredo nekaj čeških kmetov, ki so se udeležili mednarodnega mladinskega tabora v Ljubljani. Čehoslovaki so se vabilu radi odzvali in se pripeljali iz Ljubljane v Predosilje v četrtek zvečer okrog šeste ure z avtobusom v spremstvu zastopnika ban. uprave g. Ludvika Puša. Avtobus se je ustavil blizu Društvenega doma, nakar jih je pozdravil poslovodja Mlekarske zadruge g. Stanko Umnik. Po pozdravu se je g. Umnik odpeljal z gosti v vas Suho, kjer so si češki kmetje ogledali našo gorenjsko vas in umno kmetovalstvo. Z domačini so se češki kmetje kar najprilneje pozdravljali, le žal da niso imeli na razpolago več časa, ob pol sedmih so morali biti namreč spet v Predosilju, kjer jih je čakalo prijetno presenečenje.

V dvorani Društvenega doma je bila že lepo pogrnjena miza, z odra pa so jih pozdravili pevci, oblečeni v narodne noše, s pesmijo »Pozdrav« in »Slovenska zemlja«. Gostje, ki so medtem zasedli svoje prostore, so nato zapeli češko državno himno, takoj za tem pa so začele nositi dekleta, oblečene v narodne noše, okusne na mize. Pri večerji sta bila navzoča tudi domača duhovnika župnik g. svetnik Ignacij Župan in g. kaplan Jeglič, dalje celokupni ob-

činski odbor z g. županom Zabretom Ivanom, podžupanom Avsenikom, predsednik Kmečke zveze g. Brodar. Med večerjo je g. župnik goste pristrčno pozdravil, obenem pa poudarjal tesne vezi, ki vežejo slovensko in čehoslovško ljudstvo. Eden gostov se je z napitnico zahvalil in izrazil zadovoljstvo z obiskom lepe slovenske zemlje in gostoljubnega ljudstva. Temu govoru je sledil pozdrav g. Avsenika, ki je razložil položaj slovenskega kmeta, predsednik Kmečke zveze g. Brodar je seznanil goste z organizacijo »Kmečka zveza« in izrazil željo, naj bi imele naše in čehoslovške Kmečke organizacije medsebojne stike.

Češki kmetje so se na tem res prijetnem večeru zelo dobro očutili. Med napitnicami so namreč prepevali predski pevci slovenske narodne pesmi, pa tudi Čehoslovaki so zapeli več svojih pesmi. Za slovo pa so skupno zapeli: »Hej Slovani«.

Nič kaj radi se niso poslovili bratje Čehi od naše lepe zemlje in zagotavljali so, da ne bodo nikoli pozabili lepih dni, ki so jih preživeli v Sloveniji, pozabili pa ne bodo tudi gorenjske gostoljubnosti. Ko so se odpravljali gostje na avtobus, so jim naši pevci še zapeli orlovsko himno, nato pa se poslovili z mahanjem robcev in pristrčnimi živjo klici.

Včerašnji športni pregled

Včerašnji ljubljanski športni program je bil v znaku belega športa. Teniški šport, ki je v zadnjih letih v Jugoslaviji tako napredoval, se močno razvija tudi v Ljubljani. Na igriščih Ilirije pod Cerkovnim gredom je bil včeraj dvoboj teniških reprezentanc Ljubljane in Trsta. Lani so Tržičani v dveh srečanjih gladko zmagali obakrat z rezultatom 4:2. Letos pa se je sreča obrnila in so morali Tržičani oditi premagani iz Ljubljane v razmerju 5:1. Nekateri optimisti so celo računali z zmago 6:0. Tehnični rezultati včerašnjih šestih iger so naslednji:

Kot prvi par sta nastopila Banko-Ebner (Trst) 6:4 2:1. Tržičan je v drugem setu radi krča na nogi odstopil. V drugi igri je talentirani Smerdu premagal Aidinyana s 6:4, 8:6 in 6:4. Dr. Bleiweis je premagal Cattanea s 6:1, 7:5. Zadnja dopoldanska igra je bila med Sivcem in Sadarjem (Trst). Sivci, ki se mu pozna, da ni v treningu, je igro v dveh setih izgubil. V popoldanskih dvojicah igra je naša dvojica Dr. Bleiweis-Sivic: Sadar-Cattaneo zmaga s 6:2, 7:5. Tudi druga dvojica Smerdu-Dacar-Ebner-Aidinyan je zmaga s 6:4, 7:5.

Včerašnje tri revanšne kvalifikacijske tekme za vstop v ligo so prinesle naslednje rezultate: v Varaždinu je doma Slavia premagala Kragjišnika iz Banjaluke s 5:1;

v Kragujevcu je Radnički premagal niške Zeleznčarje tudi s 5:1;

v Novem Sadu pa je osješka Slavia proti pričakovanju premagala tamkajšnje Vojvodino z 1:0.

V nadalnje kvalifikacijske borbe so se torej plasirali varaždinska Slavia, ki bo igrala dve tekmi z zagrebško Concordijo. Dalje Radnički iz Kragujevca, Slavia iz Osjeka, Sparta iz Zemuna in Gradjanski iz Skoplja.

Nogometne tekme za srednjeevropski pokal so prinesle sledeče rezultate. Hašk je v Zagrebu proti Čehoslovakom iz Kladna sicer zmagal, vendar samo z enim golom razlike. Rezultat je bil 2:1. Kljub zmagi pa Hašk izpade iz nadaljnega tekmovanja, ker je prvo tekmo izgubil z 3:1. BSK nastopi v revanšni tekmi proti praški Slaviji v Pragi šele danes. Podoba je, da bosta oba naša kluba že v prvem kolu izpadla iz nadaljnega tekmovanja. Drugi rezultati za srednjeevropski pokal:

V Budimpešti: Kispest:Ambrosiana 1:1; Ferencvaros:Zidenice 3:0;

v Bukarešti: Rapid (Bukarešta):Ujpest 4:0;

v Turinu: Juventus:Hungaria 6:1;

v Milanu: Milano:Ripenzia (Bukarešt) 3:1.

V nadalnje tekme za srednjeevropski pokal bodo igrali še tile klubi: Kladno, Ambrosiana, Ferencvaros, Rapid, Juventus in Ripenzia.

Pri včerašnjih lahkotatelskih prireditvi SK Concordije v Zagrebu je Kamničan Kotnik, ki starta za Concordijo postavil na 5000 m rezultat 15:43, in tako premagal za več kot minuto vse ostale nasprotnike. Rezultat Kotnika na 5000 m je rezultat, ki ga v tekmu na 5000 m pri nas že dolgo časa ni dosegel noben tekač. Ob istem mitingu je drugi dober rezultat dosegel v metu kroglice tudi Aleksa Kovačević s 14.40 m.

Društvo „raziskovalcev sv. pisma“ zopet razpuščeno

Maribor, 3. julija.

Pred nekaj leti se je vgnezdila v Mariboru družba »raziskovalcev sv. pisma«, ki si je dala naziv »Svetilnik« ter je začela razvijati izredno živahno delovanje. Z bogatimi podporami, ki jih je dobivala ta družba iz inozemstva, je začela izdajati celo vrsto knjig, brošur in propagandnih spisov, ki so jih za bogatele cene vsiljevali agitatorji ljudem po mestih, zlasti pa po deželi. — Oblasti so delovanje »Svetilnika« prepovedale, društvo pa razpustile, državni svet pa je prepoved razveljavil in društvo je na splošno ogorčenje ljudi, zlasti podeželskega prebivalstva, zopet začelo s svojim agitacijskim delom. Sedaj pa je banska uprava društvo »Svetilnik« znova prepovedala, ker je prekoračilo svoj delokrog in pravila ter je mariborska policija danes nalog banke uprave izvršila. Policijski pristav je z nekaterimi detektivni izvršil v društvenih prostorih preiskavo, imovino zaplenil ter prostore zapeljal. Društvo se je zadnje čase posluževalo inozemskih agitatorjev, ki so ljudem vsiljevali razne knjige. Društvo pa je na legitimacijah teh inozemcev napisalo, da so naši državljani. V mariborski okolici je prodajala knjige neka inozemka, ki se je zelo zaljivo izražala o naših slovenskih ljudeh ter je govorila, da so Slovenci vsi »neumni«. Za tako omalovaževanje našega naroda pač ni primernejše drugo sredstvo, kakor razpust društva ter izgon inozemskih agitatorjev.

Kjer se pripravata dva, tretji dobiček ima... Tako nekako bi se lahko reklo za veliko število kmetov, ki so se letos na vse pretege pretepali med seboj v vasi Omarska pri Prijedorju, da je obležalo na koncu kar šest mrtvih. V tem krvavem kljanu pa se je edini znašel izurjeni žepar Mate Andjić. Spretno se je vrtel med pretepači in jim praznil žepe. Tudi tri glavne pretepače je osušil za nekaj stolakov. Ko so ga prijeli, je brž odvrgl vse denar od sebe in vse tatvine tajil. Kljub temu pa ga je sodišče poslalo za dobro leto v zapor.

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometer sko stanje	Temperatura v °C		Veterni smernost (smer, jakost)	Padavine mm	Vrsta
		naj- višja	naj- nižja			
Ljubljana	762.5	26.4	13.6	85	10	SW, 2.9 dež
Maribor	761.0	19.6	10.0	90	10	NW, 7.0 dež
Zagreb	759.2	30.0	17.0	90	8	NE, —
Belgrad	757.2	33.0	16.0	50	0	SW, —
Sarajevo	757.2	28.0	14.0	60	0	—
Vis	760.3	23.0	20.0	90	6	NW, —
Split	759.2	33.0	19.0	70	4	NW, 5.0 dež
Kumbar	758.7	30.0	24.0	60	5	SSE, —
Rab	759.6	25.0	19.0	50	4	W, —
Dubrovnik	—	—	—	—	—	—

Vremenska napoved: Spremenljivo vreme. Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od včeraj do danes: V soboto je prevladovala oblačno vreme; iz noči do 17 se je oblačnost močno spreminjala naka se je popoldnoma pooblačilo. Ob 15 in 17.30 je grmelno in padlo je nekaj kapljic dežja, ob 18.10 se je utila ploha, ki je trajala cirka 20 minut. Ponoči je bilo večinoma oblačno, med 0.40 in 3 je deževalo, proti jutru pa se je zjasnilo. Dežja je padlo 2.9 mm. Najvišja temperatura zraka je znašala 29.4 stopinje Celzija. — Včeraj je bilo do 8.10 jasno, ob 8.20 so se pričeli zbirati od vseh strani srednji oblaki, vendar pa se je oblačnost močno spreminjala do 16.30, ko se je popoldnoma pooblačilo. Ob 16.45 in od 17.50 do 18.30 je večkrat, grmelno. Deževalo je v presledkih od 15.50 do 21.30, najmočnejše od 20.45 do 21. Najnižja temperatura zraka je znašala 17.6 stopinj Celzija.

Koledar

Danes, ponedeljek, 4. julija: Urh.

Torek, 5. julija: Ciril in Metod.

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa c. 6; mr. Hočevar, Celovška c. 62 in mr. Gartus, Moste, Zaloška c.

Obvestila

Umetni led. Mestna občina je letos želela preskrbeti, da bi interesi dobivali led dostavljen na dom v zato pripravljenem avtomobilu in je v ta namen razpisala oddajo razvoza. Ker pa razpis ni uspel, se bo led oddajal le v mestni klavnicni po znižani ceni 3 din za kos po 12.5 kg, odnosno po 1.50 din za pol kosa ledu. Za prihodnje leto bo pa mestna občina organizirala razvoj ledu v lastni režiji.

Protituberkulozna zveza v Ljubljani je ob priliki letošnjega protituberkuloznega tedna priložila ljubljanskim dnevnikom svoje poloznice s prošnjo, da naročniki darujejo za človekoljubne namene Zveze. Uspeh je bil dokaj dober. Značilna je sledeča opomba na odrezku poštne poloznice, s katero je nakazal kaplan K. M. 15 din: »Velecenjenji! Poslal sem Vam skromen dar za uboge bolnike. Poslal bi Vam takoj, ko ste mi poslali ček, pa nisem imel niti vinarja; saj veste, kakšno siromaštvo vlada v primorskih krajih.« Tudi drugi darovalci so napravili nekatere jako značilne opombe, iz katerih se vidi, da je zanimanje za protituberkulozno gibanje tudi v dravski banovini zelo naraslo.

Martinščica! Definitivne prijave dijakinj, ki žele letovati meseca avgusta v Martinščici (t. j. od 30. julija do 28. avgusta 1938) sprejemamo še do 10. julija. Prostora je še za 5 eredenjšolk. Prijavljene srednješolke morajo poravnati svoje obveznosti do 10. julija. Informacije se dobe v pisarni liceja, Bleiweisova cesta 28.

Wolfova ulica bo od 6. julija dalje zaprta za vozni promet radi ureditve kanalizacije, vodovoda, plinovoda, hodnikov in tlakovanja cestišča. Za ta čas je od Marijinega trga proti Kongresnemu trgu in obratno usmeriti vozni promet po Mestnem trgu in Cankarjevem nabrežju: lahki tovorni avtomobili do 3 ton vozijo preko čevljarskega mostu, nad 3 tonski tovorni avtomobili pa preko St. Jakobskega mostu. — V Selenburgovi ulici je tudi še nadalje prepovedan promet s tovornimi vozili vsake vrste. Vozniki vozil vseh vrst se naj ravnajo po odredbah posameznih prometih stražnikov, ki bodo usmerjali promet čez Čevljarski in St. Jakobski most. Zgora bo označena s predpisanim mednarodnim znakom.

Radioško predavanje o vajencih. Dr. Tone Krišper, zdravnik OUZD v Ljubljani, predava v ponedeljek, dne 4. julija, ob 20.10 zvečer v radiju »Vzroki poškodb pri vajencih (obratne neizgode)«.

Premestitev postajališča Stranje

Počenši z nedeljo, dne 3. t. m., dalje se ustavlja potniški vlaki v postajališču Stranje v kilometru 52.290, kjer je zgrajeno novo postajališčno poslopje. S tem odpade dosedanj postanek v starem postajališču v km 52.707.

Prvi vlak, ki postane pri novi zgradbi, je vlak št. 2113 z rednim prihodom v Stranje ob 8.26.

Vstopnina na stolp ljubljanskega gradu

V slavnostnih dneh mednarodnega mladinskega tabora je obiskalo ljubljanski grad, ki slovi kot izredno lepa razgledna točka, mnogo domačih in inozemskih gostov. Mnogoštevilne skupine so se povzpelle tudi na stolp ljubljanskega gradu, zlasti v torek popoldne so se ljudje komaj zvrstili po stopnicah do stanovanja grajskega čuvaja in dalje na vrh stolpa. Pri tem pa so ljudje opazili, da se ni urejena enotno določena vstopnina za vstop na stolp, kajti čuvaj je od nekaterih, zlasti od inozemskih gostov, pobiral prostovoljne prispevke, zopet od drugih pa je zahteval vstopnino, ki je bila različna in se je gibala od enega dinarja naprej. Nekdo se je pritoževal, da je plačal vstopnino s kovancem za 10 din, od katerih pa ni dobil ničesar nazaj. Tako so bili mnogi naši ljudje zlasti s podeželja prisiljeni, da so se vrnili, še preden so prišli do stanovanja grajskega čuvaja, ki je v tej gneči venomer kričal: »Kdor nima denarja, naj gre nazaj!«

Zeleli je, da mestno poglavarstvo v interesu javnosti in tujskoprometnih ozirov določi enotno vstopnino na stolp ljubljanskega gradu, ki ima minimalno računano 25 tisoč obiskovalcev letno, ter bi se z vstopnino po 1 din od osebe prav lahko krila plača grajskega čuvaja. Nujno potrebno je tudi, napraviti pri obeh vhodih na stolp vidne napise, da bi ljudje že vnaprej vedeli, koliko znaša vstopnina.

Udeleženec mladinskega tabora iz ljubljanske okolice.

Pomorska pošta ali usoda v steklenicah

V Bostonu bodo v kratkem odprli muzej, v katerem bodo razkazovali veliko število pomorskih poročil. Kadar so pomorski kapitali in mornarji v nevarnosti, včasih tik pred smrtjo, pišejo v vseh svetovnih jezikih klice na pomoč, poročila in poslovilna pisma, katere vtaknejo v steklenice, jih zapro in vržejo v morje. Toda le redko kdo najde takšno usodna sporočila. Po dolgih letih in šele takrat izve svet marsikatero tajnost, ki je tako dolgo ni bilo mogoče razrešiti.

Po 62 letih ...

Najdaljši čas, da so našli pošto v steklenici, ni nič manjši kot dva in šestdeset let. V letu 1899 so potegnili na irski obali ribiči iz morja neko steklenico. V steklenici je bilo sporočilo nekega ameriškega kapitana, da je njegova ladja leta 1837 v velikanskem viharju nasleda. S sedmimi ljudmi posadke se je komaj rešil v rešilni čoln v bližini Nove Fundlandije. Upa, da prispejo reševalci na neki otok, ki ga vidi na obzorju. Kaj se je zgodilo s temi osmimi ljudmi? Ali so prispeli na otok in tam živeli Robinsonovo življenje, ali jih je pogoltno morje v svojo neizmerno globino? Raziskovali so, toda nihče ni vedel ničesar povedati — izginili so. Njihov klic na pomoč je prišel za celo človeško starost prepozno.

Skoro istočasno so na skalnatem obrežju Hebridskih otokov potegnili iz morja steklenico, katere vsebina je poročala o krvavi tragediji. Krmilar angleškega parnika »Buckingham« je 24. oktobra 1890 napisal na listič papirja: »Med mostvom je izbruhnil upor. Kitajski kulji vladajo na ladji. Kapitan in prvi častnik sta umorjena. Uporniki so me prisilili, da vodim ladjo proti Bermudskim otokom. Pomagajte, drugače smo vsi izgubljeni!«

„Potapljam se ...“

Mnogokrat pa so taka poročila v steklenicah brezuspesna. O angleški ladji »Caller Ous«, ki je v novembru leta 1891 odplula iz Hulskega pristanišča proti Grimby Roads, ni bilo dve leti nobenega sledu. Potem so pri Kilinseji našli desko, na kateri je bilo s svinčnikom napisano: »Kdor to desko najde, naj ve, da je »Caller Ous« potopila neznana ladja. Bog naj tolaži mojo mater! Dawson. Ni več časa ... potapljam se ...!«

Tudi pri ekspedicijah v Arktiko so se posluževali pošte v steklenicah. Norveški raziskovalci so našli leta 1921 pri ruskih kolonistih na »Novaji Zemlji« takšno pošto v steklenici, ki je bila vržena v polarno morje 1874, ko je avstrijska ekspedicija na severni tečaj odkrila Franc Jožefovo deželo. Udeleženci te ekspedicije poročajo, da je njihovo ladjo obkrožil led in da so se odločili potovati peš preko ledenih plošč. — Po dolgem času so našli tudi poročilo v steklenici, ko se je ponesrečila posadka aeroplana italijanske ekspedicije na severni tečaj; voditelja te ekspedicije, Nobila, ta sporočila v marsičem opravičujejo.

Zadnja vest od „L 19“

Leta 1916 je našel neki ribič v Skageraku v navadni steklenici za pivo, zadnje poročilo nemškega »Zeppelin« »L 19«, ki je strmoglavil 2. februarja 1916 v Severno morje. Eno od petnajst priloženih pism, je vsebovalo sledeče: »Še živimo vsi, toda za jesti nimamo nič. Zgodaj jutraj je bil tu angleški parnik, ki pa nas ni hotel rešiti. Imenoval se je »King Stephen« in je prihajal iz Grimsbyja. Pogum nam upada, vihar narašča. Vaš še v nebesih na Vas misleči Hans. In poveljnik zrakoplova Löwe je napisal v svojem pismu, da je zvečer ob enajstih skupno z mostvom molil,

ko je vihar podil valove preko ladje, ki se je že potapljala.

Pred nekaj leti se je vendar zgodilo, da je takšno poročilo v steklenici pravočasno doseglo namembni kraj in so bili odposiljalci »ključa na pomoč« rešeni. Nek kitajski izletniški parnik so napadli morski razbojniki, ki so parnik zavzeli in so potnike hoteli odpeljati, da bi izterjali zanje veliko odkupnino. Nekemu mornarju se je, kljub strogi pazljivosti razbojnikov, posrečilo vreči v morje steklenico s klicem na pomoč. Po nekaj urah so jo našli in vojna ladja je kmalu dohitela parnik, ter po kratkem boju premagala razbojnike.

Kolumbovo poročilo v steklenici

Pomorski uradi vseh primorskih narodov delajo sistematične poizkuse s pošto v steklenicah, da določajo smer morskih tokov. V takšne steklenice dajo svinca, da plavajo pokončno in palčico z zastavo, ker se jih na ta način preje opazi. Pred leti so vrgli na severni obali Anglije v morje 3550 steklenic, od katerih

Črncev še ne bo tako hitro konec Z alkoholom so se spravili nadnje, s civilizacijo pa jih nevede rešujejo

Že v nekaj desetletjih, odkar so se belokožci z vso vnemo posvetili nalogi, da iztrebijo s površja zemlje črnce, se je zdelo, da bodo imeli popoln uspeh in da bodo črnci zaradi načina, kako so z njimi začeli postopati, brž izumrli. Svoje vloge ni igralo le boljše orožje, ki so ga belokožci v boju proti črncem uporabljali, pač pa tudi številni drugi učinki civilizacije, ki jih črnci še niso poznali. Tedaj ko je divjala v Kanadi francosko-angelska vojna, je znani major Rogers prerokoval, da bo alkohol v enem samem stoletju iztrebil vse črnce, kar jih je tedaj živelo v Severni Ameriki. In skoraj bi bil imel Rogers prav, kajti število črncev je pod vplivom alkohola, s katerim so se belokožci zakleli proti njim, silno padlo že v nekaj desetletjih. Kljub temu pa je bilo Rogersovo prerokovanje le malo preveč korajžno, kajti za zdrav in na vse zadnje tudi ne tako maloštevilen narod črncev je vendarle premalo eno stoletje, da bi jih popolnoma izkoreninilo. Njihovo število ljudi pa je od Kolumbovih časov do leta 1900, t. j. v dobrih treh stoletjih, le padlo od 850.000 na 270.000.

Tedaj pa je to nazadovanje postalo ne samo žalostno, pač pa so se črnci začeli celo vedno bolj množiti. Urad za indijske zadeve v Washingtonu poroča, da je število črncev od leta 1900 pa do danes naraslo že na 337.066 ali z drugimi besedami, za celih 24,7 odstotka. Dejstvo, da se je njih število tako dvignilo, moramo pripisovati raznim okoliščinam. Med črnci je vedno manj bolezni, dvignila se je tudi njihova življenjska stopnja, zelo so se spremenile predvsem higienske razmere. Pijanstvo se je med njimi — in morda res samo med črnci — skoro poleglo.

Še bolj pa so se dvignili črni Maori, ki prebivajo v območju Južnega morja. O teh je bil svet še bolj prepričan, da jim bije skoraj že zadnja ura. Ko so se Angličani v začetku prejšnjega stoletja začeli naseljevati na Novi Zelandiji, je živelo tam okoli 100.000 domačinov. V slabih sto

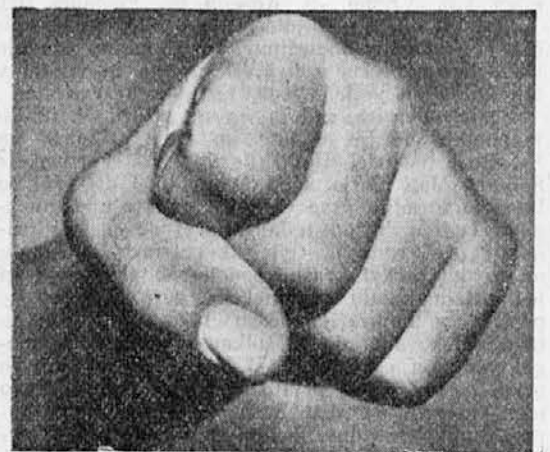
letih so našli komaj 572. Ta poizkus je pokazal, kako nesigurna so poročila potom steklenic.

Tako je popolnoma razumljivo, da prva morská pošta, o kateri nam je sploh znano, še do danes ni najdena. To poročilo je vsebovalo važno vest — kajti javljalo je svetu odkritje ameriškega kontinenta! Kristof Kolumb se je vračal v domovino, toda med potjo ga je dohitel leta 1493, 14. februarja, velik vihar. Misleč, da se bliža katastrofa, je hitro napisal kratko poročilo o vožnji in o uspehu. Pismo je napisal na pergament in naslovil na španskega kralja, potem je pismo ovil v povoščeno platno, ga zaprl v majhen sod in vrnil v morje. Vihar pa je ponehal in Kolumb se je vrnil v svojo domovino zdrav. Če bi tedaj Kolumbovo ladjo požrl valovi, ne bi o Kolumbovem odkritju najbrž nihče nič zvedel. Poročilo o sodčku namreč ni doseglo svojega cilja.

Klici na pomoč, ki jih ladje v sili pošiljajo na vse strani, pridejo običajno prepozno. Po navadi jih najdejo šele nekaj let kasneje. Morje je pač nezanesljiv sel.

Včasih pa morje tudi rado preseneči. Tako je leta 1922 veselo omizje v Thüringenu vrglo steklenico z humorističnim poročilom v reko, ki teče skozi mesto. Komaj leto potem pa je ta dokaz prešernega thürinškega omizja ujel nek angleški kapitan v morju nedaleč od Franc Jožefove zemlje.

letih se je to njihovo število znižalo na 40.000. Nihče ni mislil, da bi ti ljudje imeli še bog ve kako dolgo bodočnost. Začetek 20. stoletja pa je tudi tu prinesel svoj preobrat. Od leta 1932 do 1936 se je število rojstev med temi domačini silovito dvignilo, kar na 41,6 na vsakega tisoč ljudi v enem letu. Umiralo pa jih je vedno manj, komaj 18 na tisoč. To je res zavidanja vreden prirastek 13,6. Če pomislimo, da prirastek v Novo Zelandijo priseljenega prebivalstva iz Anglije znaša borih 8,3, smo lahko prepričani, da domačinov na tem otoku še ne bo tako hitro konec, prej priseljencev.

Nemci še vedno ne morejo pozabiti, kako je mogel njihov sloviti Maks Schmeling izgubiti boj s črncem Louisom. Krivdo pripisujejo Louisovemu predolgemu palcu, ki ga vidimo na sliki. Zaradi tega palca, pravijo Nemci, je moral njihov Maks nastopiti pri črncu v nečastnem boju. To bo pač držalo

Ciganske neveste po 15 angleških funtov

S cigani ni obdarjena samo Jugoslavija in z njo vred tudi Slovenija, pač pa menda res ves svet. Tako imajo cigani svojo naselbino tudi v Little Baddowu na Angleškem. Ustanovljena je bila že pred 42 leti. Njen ustanovitelj je neki jugoslovanski cigan po imenu Kosta Stanković. Za svojo domovino ima čisto dostojno ime. Ne?

Med ženskami so sposobne in vnete za cigansko življenje menda edine prave ciganke. Zgodilo se je že dostikrat, da je iz kakršnegakoli vzroka zaneslo med cigane tudi žensko, ki niso bile rojene na Ciganskem, pač pa vzgojene za človeka dostojnejši posel. Navadno so se takšne »tujerodne« ženske kmalu navlečale tega ciganskega življenja pod šotorom in so se oprijele spet svojega starega posla. Tudi v Sloveniji smo imeli še pred nedavnim nekaj takšnih primerov, pri katerih se je pokazalo, da mora biti oni, ki hoče živeti med cigani, res rojen cigan. Še težje pa si

Na vsakoletnem kongresu izumiteljev v Chicagu kažejo najnovejše izume, od katerih jih je res nekaj od sil originalnih. To dokazuje n. pr. priprava, s katero si ženske — najbrže seveda tudi moški — lahko naredijo v svoja prepolna lica ali ličeca na umeten način lepe jamice... Revicel!

morda predstavljamo, da bi celo Angležinje hotele postati ciganke ali vsaj žene ciganov. Če bi jim bilo to vseeno, potem gotovo ne bi dorasli ciganski mladeniči v naselbini pri Little Baddowu ostali samci dalj časa, kakor je to med cigani navada. Ko je omenjeni Kosta Stanković videl, da z angleškimi nevestami ne bo nič, se je namenil v Jugoslavijo, da kupi ali kako drugače privabi mlade ciganke na Angleško, kjer bi se poročile s ciganskimi fanti v njegovi koloniji. V bosanskem mestu Tuzla je našel, kar je želel. Štiri ciganke so bile takoj pripravljene poročiti se z angleškimi cigani proti odkupnini za vsako po 15 funtov sterlingov. Stanković je obvestil svoje sorodnike o svojem uspehu v Tuzli ter jim tudi pisal, naj štirje njihovi fantje pridejo v Jugoslavijo po neveste. Kmalu so res prišli in se v bližini Tuzle poročili. Seveda po cigansko, nato pa se kmalu vsi skupaj podali na Angleško. Tu so jim pripravili nad vse svečan sprejem, takšen kot dozdaj v tem kraju še nikomur. Nekaj dni je bilo vse cigansko taborišče svečano razpoloženo in godba je udarjala neprestano takl ciganskim svatom.

Kosta Stanković je bil s svojim uspehom od sil zadovoljen, kajti na Angleškem bi bil za svoje fante res težko dobil neveste. Angleška dekleta, ki so se hotela le navaditi ciganskega življenja, so kmalu ušla, ker se jim ni dopadlo. Preveč jim je bilo te svobode, te ciganske prostosti. Na nevostnih »domovih« pa so bili tudi zelo zadovoljni s kupčijo, saj so dobili lepo odkupnino v angleških funtih. Cigani, pa funti sterlingov, to ni kar tako!

Programi Radio Ljubljana

Ponedeljek, 4. julija: 12 Kmečki trio — 12.45 Po ročila — 13 Napovedi — 13.20 Koncert slovenske nar. pesni. Sodelujo: Friderik Luška in Rad. orkester. 14 Napovedi — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura — 19.50 Zanimivosti — 20 Plošče — 20.10 Vzroki požarov pri vajenici — obratne nezdode (g. dr. Tone Kršper) — 20.30 Prenos iz Prage. Slavnostni koncert ob X. vseslov. sokolskem zletu — 22.30 Napovedi, poročila, plošče.

Drugi programi

Ponedeljek, 4. julija: Belgrad: 20 Ork. koncert — 20.30 Praga — Zagreb: 20 Vok. kvartet — 20.30 Klavir — 21 Vok. koncert — 21.30 Slagerji — 22.30 Plesna glasba — Praga: 19.30 Vojaška godba — 20.30 Orkester in zbor — Varsava: 19.30 Plesna glasba — 21.10 Vok. koncert — 22 Plošče — Sofija: 20 Simf. koncert — Budimpesta: 19.20 Tirolske pesni — 20.25 Ork. koncert — 22.20 Klavir — 23.10 Pesta glasba — Trst-Milan: 17.15 Komorna gl. — 21.10 Opera »Korneviliški zvonovi« — Rim-Bar: 21.10 Citre — 21.30 Simf. koncert iz bazilike — Dunaj: 19.10 Vojaška godba — 20 Igra »Medeni tedni« — 21 Ork. koncert, zbor in solisti — 22.30 Laha glasba — 24. Ork. koncert — Hamburg: 19.10 Opera glasba — 20 Igra — 21 Plesna glasba — Köln-Monako: 19.10 Plesna glasba — Strassbourg: 20.30 Gledališki prenos.

Rdeči Španci, ki so jih po begu v Francijo poslali nazaj v Barcelono

Hervey Allen:

Antonio Adverso, cesarjev pustolovec

Ko je Maria stopila na malo ploščad, se je močno prestrašila, zakaj po jezu se je potikala bela postava. Zdelo se ji je, kakor da je presenetila mladostnega boga pomladnih gozdov, ki se zabava ob svojem ribniku.

Za trenutek sta se začudeno gledala, potem sta oba bruhnila v smeh.

Vzkliknil ji je:

»Tako zgodaj te nisem pričakoval.«

»Najbrž ne, gospod stolnik.«

»Se vedno se je smejala.«

Ugajali so ji njegovi lasje, vprav zdaj, ko so bili mokri.

»Nekaj ti imam povedati, in sicer ...«

Iskalo je, katero njegovo uho bi bilo primernejše, da bi mu zašepetala svojo važno novico:

»Teden dni ga ne bo, pomisli, sama sem gospodinja na gradu.« Otrsko je ploskala z rokami kakor zmeraj, kadar jo je prevzel veselje.

»Lucia mi je zavila kosilo in ga prinesla sem. A to je bila njena misel, veš. In večerjala bova tudi lahko tu zunaj.«

Posvetovala sta se o tem in onem, misel je trgala misel. Denis je risal v pesek koledar. Jutri se bosta odpeljala na kmetijo, o kateri je Lucia slišala, in tam kupila psička.

»In pojutrišnjem?«

Maria je bila zmedena in je skoraj jecljala.

»Povzpela se bova na stari grič v Gergoviji. To je krasen kraj.«

Po teh besedah je Denis začel pripovedovati. Stara zgodba o hrabrih Galeih je dobila v pripovedovanju novega življenja.

»Potem pa pojdeva k staremu stolpu na griču, ki ga vidim iz gradu.«

»Zakaj ne? Povsod, kamor hočeš. Zgovorila se bova zvečer in se dobila drugi dan. Samo videti naju ne sme nihče nikjer. Ljudje bi začeli govoriti in bi nesli novico na grad. Saj veš, tako strašno dolg pa teden tudi ni.«

Potem ga je začela spet žalostno spraševati.

Ali jo bo kmalu vzel o seboj? Zakaj pa ne, zakaj ne takoj ta

16 teden, dokler ni Dona Luisa tu? Bila bi že lahko kdo ve kje, preden bi izvedel.

Denis ji je začel razlagati:

»Ne, ne, to nikakor ne gre. Markiz bi dobil sporočilo najpozneje nekaj ur potem, ko bi te pogrešili.«

Treba je bilo najprej vedeti, kam hočeta. Treba je bilo urediti vse potrebno, da bi njen zakon z markizom razveljavili. Danes je dejal, da bo to najprej uredil, potem bo pisal trgovcu v Marseilleu in poizvedel zaradi ladje. Do tedaj bo preteklo še precej časa. Misli je najprej, da bi šla na Irsko, toda najbrž bo v Ameriko bolje. Govoril je z ljudmi, ki so bili v vojni tam in so deželo poznali. Ponovil ji je, kaj so mu ti ljudje pripovedovali.

Okoli polдне sta bila še vsa zatopljena v to svoje potepuško življenje v novem svetu, tedaj pa je zaklicala Lucia od zgoraj, iz zemeljskega sveta, in jo spomnila na jed.

Lucia je prišla k njima s košarico in je bila kmalu vsa navdušena nad mladim gospodom, zlasti pa še nad tistim, kar ji je stisnil gospod v roko. Razgrnila je pod drevesom bel prt, zložila nanj zalogo ter spet odšla na svoje mesto.

Denis in Maria sta sedla in jedla. To je bil prvi njun skupni obed. Maria je z zaprtimi očmi izgovorila kratko molitev, Denis pa jo je tako gledal, da bi bil skoraj pozabil o pravem času se pokrižati.

Maria je izpraševala:

»Tako bo tudi v Ameriki, kaj ne? Pogosto bova jedla v gozdu, ti pa ne boš nikogar pustil blizu, ne Indijance, ne zveri.«

Rotil jo je, in je zagotavljal, da bo tako in nič drugače. V oči so mu stopale solze, če se je spomnil, kaj vse hudega jo še čaka, preden bo to res: dolga pot, ladja, tuja dežela, nič obstanke in siromašen mož.

Za trenutek ga je zapustil pogum.

Ali lahko zahteva od nje kaj takega? Saj je vendar tako nežna, tako občutljiva, njena lepota je skoraj umetna. Kaj bo iz teh rožnih popkov in venčastih vezin na gladki svili njene obleke postalo v Kanadi?

Pogledal jo je in ona je videla, da je jokal. Prevzel jo je naval začudenosti in sočutja. Tolažila ga je, da ni vedela zakaj, za nekako nepoznano bolelost, ki je polnila tudi njo.

Obleja jo je velika bežnost. Od številnih vrat, skozi katera prihaja ljubezen, je sočutje najbolj na široko odprto.

Popoldanske sence so se vedno bolj daljšale po travi. Potok je bežal mimo z vedno enakim enozvočnim žuborenjem. Iz mrtvih oken mlina so rasle majhne jelke. Po belem prtu na travi je skakljaj ptiček. Neodločeno se je oziral po obeh postavah, pod bori na bregu. Nista se ganila. Zato se je odločil, sedel na tenek kozarec in med lahkim sklanjanjem glave nekaj popil. Vino je bilo lahko in sladko,